

Stationsstadens förskolas
plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleverksamhet

Läsår: 2018/2019

Innehållsförteckning

Grunduppgifter _____	3
Utvärdering _____	5
Främjande insatser _____	6
Kartläggning _____	12
Aktiva åtgärder _____	13
Rutiner för akuta situationer _____	16
Begrepp _____	19
Diskrimineringsgrunder _____	20

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Förskolechef

Susanne Olsson

susanne.olsson@kavlinge.se

046-73 93 50

Biträdande förskolechef

Marie Schultz

marie.schultz@kavlinge.se

046- 280 4013

Värdegrundsledare

Christel Andersson

christel.andersson2@kavlinge.se

046-73 90 76

Emma Skatka

emma.skatka@kavlinge.se

046-73 95 65

Jessica Gyllander

jessica.gyllander@kavlinge.se

046-73 93 64

Vår vision

Kävlinge kommuns värdeord Öppenhet, Engagemang och Utveckling, tydliggör vilka värderingar kommunen står för. Orden genomsyras i det dagliga arbetet och påverkar hur medarbetarna ger service, men även hur de bemöter varandra och kommuninvånarna.

På vår förskola ska alla barn känna sig trygga och bli respekterade för det dem är oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Inget barn ska bli diskriminerat, trakasserat eller utsatt för kränkande behandling.

Planen gäller från

2018-09-01

Planen gäller till

2019-09-01

Läsår

2018/2019

Barns delaktighet

Under den första delen av höstterminen fokuserar vi extra på att alla barn känner trygghet och känner till regler och rutiner som finns inom barngruppen och på förskolan. Vår grundverksamhet och värdegrund som vi skapar tillsammans med barnen förtydligas på flera olika sätt och begreppet värdegrund används.

Pedagogerna följer kontinuerligt upp barns delaktighet genom att ställa frågor om bl.a. hur man är en bra kompis, om man har någon att leka med och om det är roligt när de leker med dem andra på förskolan och om barnen trivs på förskolan.

Vårdnadshavares delaktighet

Vi verkar tillsammans med vårdnadshavare för att alla barn känner trygghet och trivsel samt utvecklas på förskolan. Av den anledningen arbetar vi aktivt för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Planen mot diskriminering och kränkande behandling kommuniceras årligen på utvecklingssamtal och Föräldraråd, men även via enkäter. Vi arbetar för en öppen dialog där vårdnadshavare är delaktiga och upplever att de har inflytande. Planen delges vårdnadshavarna på föräldramöten och föräldraråd vid höstens första mötestillfällen. Här ges de möjlighet till inflytande och delaktighet. Dialog förs med vårdnadshavarna kring betydelsen av orden "inflytande och delaktighet".

Pedagogernas delaktighet

Varje läsårsuppstart gör pedagogerna en kartläggning över vilka insatser som behöver göras under kommande läsår samt en revidering av föregående års plan. Förskolechef/biträdande förskolechef sammanställer pedagogernas arbete. Innan planen fastställs görs värdegrundsledarna delaktiga. Planen fastställs sedan av förskolechef/biträdande förskolechef och kommuniceras med samtliga pedagoger.

Förankring av planen

Planen är framtagen av förskolechef, biträdande förskolechef, värdegrundsledare och pedagoger. Den behandlas på förskolans Föräldraråd och ger på så vis vårdnadshavare möjlighet till inflytande och delaktighet. Planen kommuniceras sedan till samtliga vårdnadshavare via InfoMentor och publiceras även på kommunens hemsida.

Utvärdering

Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2017/2018 har utvärderats av vårdnadshavare dels via enkäter, men även via Föräldrarådet och föräldramöte. Planen har utvärderats av pedagoger genom deras observationer av barngruppen under arbetet med att förankra respekten för lika värde och respekten av talutrymmet. Samtliga arbetslag har utvärderat sitt arbete med grundverksamheten och värdegrunden kontinuerligt och systematiskt under året i det systematiska kvalitetsarbetet samt i de kollegiala lärande mötena. Vi har använt oss utav verktyget Info Mentor.

Delaktiga i utvärderingen

Samtliga pedagoger har varit delaktiga i utvärderingen. De vårdnadshavare som har besvarat enkäten har också varit delaktiga.

Resultat av utvärderingen

Genom pedagogernas goda förhållningssätt har grundverksamheten varit tydlig och genomsyrats av den gemensamma värdegrunden. Ett systematiskt arbete med att förankra värdegrunden hos både barn och vuxna har medfört en förskola präglad av trivsel och trygghet. Detta beskrivs även i Qualis enkäten i vilken det framgår att barnen, enligt vårdnadshavarna, trivs. Pedagogerna har förstärkt barnens goda beteende genom att vara goda förebilder, närvarande och medvetna. De har värnat om och arbetat medvetet med att förankra respekten för lika värde och respekten av talutrymmet. Barnen har, i största möjliga mån, fått lösa sina konflikter på egen hand, pedagoger har funnits som stöd hela tiden. De planerade insatserna är genomförda, men ej slutförda då de kommer att kräva mer tid innan de är väl förankrade hos samtliga pedagoger och är en naturlig del av förskolan.

Nästa utvärdering

Nästa utvärdering kommer att ske senast augusti 2019. Planen kommer att utvärderas dels genom enkäter till vårdnadshavare och dels genom pedagogernas observationer av barngruppen tillika pedagogernas systematiska utvärdering och analys av verksamheten.

Ansvariga

Förskolechef, biträdande förskolechef och värdegrundsledare

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- varje barn utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar
- varje barn utvecklar förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra
- alla barn utvecklar sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen
- alla barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika stort värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning
- alla barn utvecklar respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö

Insats

Förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar.

Varje barn får sina behov och intressen respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt egenvärde.

Pedagogerna tillsammans med förskolechefen ser till att förskolan utvecklar normer för arbetet och för samvaron i barngruppen.

Alla som arbetar inom förskolan visar respekt för individen och medverkar till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet.

Barnens samspel stimuleras aktivt av pedagogerna.

Pedagogerna hjälper barnen att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra. Tillsammans gör vi barnen uppmärksamma på att människan kan ha olika attityder och värderingar som styr deras synpunkter och handlingar.

Pedagogerna i arbetslagen lyfter fram och diskuterar barnens etiska dilemman och livsfrågor.

Vårdnadshavare ges möjlighet till delaktighet gällande förhållningssätt på förskolan.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild pedagog har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

- Alla ska bemötas utifrån respekt oavsett etnisk tillhörighet.

Insats

Pedagogerna hjälper barnen att känna stolthet över sig själva och sin etniska tillhörighet.

Pedagogerna skapar förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen.

Pedagogerna uppmärksammar flerspråkighet på ett positivt sätt. Modersmålsstöd erbjuds till alla barn för att stödja utvecklingen av barnens modersmål.

Pedagogerna arbetar aktivt för att utveckla barnens förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar.

Pedagogerna samarbetar med hemmet gällande barnet och tolk finns då att tillgå.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild pedagog har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Funktionsnedsättning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett funktionsnedsättning.

Insats

Pedagogerna ska anpassa verksamheten med hänsyn till barnens olika förutsättningar och utforma den så att alla barn kan delta på sina villkor i de olika aktiviteterna.

Vi som arbetar på förskolan har rutiner för hur man tar emot barn med funktionsnedsättningar. Vid behov etableras ett samarbete med handikapporganisationer, landstingets barnhabilitering och förskole teamet.

Vi som arbetar på förskolan ska ha en god kontakt med barnets vårdnadshavare för att främja ett förtroendefullt samarbete med hemmet. Det kan vara bra att tillsammans med barnets vårdnadshavare fundera på i vilken omfattning och på vilket sätt de övriga barnen behöver få information om barnets funktionsnedsättning.

Pedagogernas samarbete med förskole teamet gör att vi i ett tidigt skede kan få stöd i vilka hjälpmedel som finns att tillgå.

Pedagogerna ska fungera som goda förebilder genom ett förhållningssätt som uttrycker respekt för det enskilda barnets förmågor och förutsättningar.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild pedagog har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta utifrån respekt oavsett religion eller trosuppfattning.

Insats

Alla pedagoger som arbetar på förskolan ska samarbeta med vårdnadshavarna och skapa förutsättningar så att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av föreställningar om människor som praktiserar en viss religion.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.
Varje enskild pedagog har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Kön

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Kön

Mål och uppföljning

- Alla barn ska ha samma rättigheter oavsett kön

Insats

Pedagogerna måste försäkra sig om att alla barn på förskolan har lika stort inflytande över verksamheten och lika stort utrymme oavsett kön.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.
Varje enskild pedagog har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Ålder

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Ålder

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett ålder.

Insats

Alla barnen ska ha samma möjligheter att utveckla sina förmågor och intressen utifrån sin utvecklingsnivå som inte styrs av ålder.

Pedagogerna ska vara lyhörda och uppmärksamma så att alla barn blir hörda och sedda oavsett ålder.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild pedagog har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Könsidentitet eller könsuttryck

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett könsidentitet eller könsuttryck.

Insats

Vi pedagoger ska vara förebilder och föregå med gott exempel. Vi ska medvetandegöra oss själva ifråga om attityder, normer och värderingar. Vi ska skapa förutsättningar så att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild pedagog har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta utifrån respekt oavsett sexuell läggning.

Insats

Vi som arbetar på förskolan ska synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer i verksamheten, och inte bara den heterosexuella familjen.

Vi ska skapa förutsättningar för att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om sexuell läggning.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild pedagog har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Kartläggning

Vi har använt oss av Diskrimineringsombudsmannens verktyg (husmodellen) när vi kartlade förskolan och verksamheten. Alla pedagoger deltog i detta arbete.

Områden som berörs i kartläggningen

Följande områden kartlades: Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Barns och vårdnadshavares delaktighet

Pedagogerna följer kontinuerligt upp barns delaktighet genom att ställa frågor om bl.a. hur man är en bra kompis, om man har någon att leka med och om det är roligt när de leker med dem andra på förskolan och om barnen trivs på förskolan.

Planen mot diskriminering och kränkande behandling kommuniceras årligen på utvecklingssamtal och Föräldraråd, men även via enkäter. Vi arbetar för en öppen dialog där vårdnadshavare är delaktiga och upplever att de har inflytande. Planen delges vårdnadshavarna på föräldramöten och föräldraråd vid höstens första mötestillfällen. Här ges de möjlighet till inflytande och delaktighet. Dialog förs med vårdnadshavarna kring betydelsen av orden "inflytande och delaktighet".

Pedagogers delaktighet

Samtliga pedagoger har involverats i kartläggningen genom diskussioner i så väl stor som mindre grupp. Grupperna inledde med att göra kartläggningen utifrån olika barnkaraktärer. Tillsammans valdes det sedan ut vad de olika grupperna skulle lägga fokus på när de skulle arbeta fram de främjande insatserna.

Resultat och analys

Följande har pedagogerna kommit fram till:

- I lek rummen samt gården ute finns ett riskområde där kränkande behandling skulle kunna upplevas.
- Toalettsituationerna skulle kunna upplevas som kränkande.
- Pedagogernas bemötande gentemot barn som gör misstag kan göra så att dessa upplever att de blir utsatta för kränkande behandling.

Dialoger förs kring hur saker som hänt under dagen förmedlas till vårdnadshavarna utan att barnet ifråga ska känna sig kränkt. Likaså vikten av hur vi förtydligar instruktioner till barn för att skapa en god förståelse.

Följande har barnen kommit fram till:

- Barnen trivs och känner sig trygga i sin miljö.
- De vuxna ska cirkulera mer vid utelek för att öka tillgängligheten.
- Gå ensam på toa tillsammans med en vuxen om de önskar det.
- Säg till en vuxen när de går på toaletten.

Förändringar de vill ska utföras som är av materiell karaktär:

- Ringklockor på toaletterna installeras.

Åtgärderna kommer att ske inom snar framtid då det är av stor vikt att vi låter barnen vara delaktiga och att de ser att deras val blir tillgodosedda.

Aktiva åtgärder

Namn

Värdesäkra lekrum, toalett, kapprum, ute gården och torgen

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning och ålder

Mål och uppföljning

- Ingen form av kränkande behandling får ske i utrymmena.

Aktiv åtgärder

En pedagog ska alltid finnas närvarande för att barnen inte ska uppleva utanförskap och bli bortglömda samt att deras integritet respekteras.

Dörren ska kunna vara öppen så barnen inte stänger in sig.

En tanke ska finnas kring vilka barn och hur många barn som är i rummet samtidigt. Likaså vilka saker/aktiviteter som erbjuds i rummet.

Barnen ska få förtroendet att leka själva men pedagogerna är medvetna och "osynligt" närvarande.

Pedagogerna har en medvetenhet samt ett medvetet förhållningssätt kring barnens olika personligheter.

Motivera åtgärd

Pedagogerna upplevde att ovan beskrivna utrymmen behövde värdesäkras då det finns en risk att kränkningar av olika slag annars kunde ske.

Ansvarig

Pedagogerna i barngruppen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Bemötande pedagog-vårdnadshavare

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

- Ingen form av kränkande behandling gentemot barnen får ske i mötet med vårdnadshavarna.

Aktiv åtgärder

Det ska finnas en ömsesidig dialog med vårdnadshavarna som bygger på samarbete.

Det får inte ske samtal över barnens huvud. Antingen involveras barnet i samtalet eller bokas ett samtal med vårdnadshavarna.

Finns det inte tid till att diskutera eller att situationen inte tillåter det, ska ett samtal bokas.

Vi ska vara tydliga och ha en rak kommunikation så inga missförstånd sker. Exempelvis ska känsliga händelser tas vid sidan om. Det är vårt ansvar att se till så samtalet blir privat.

Motivera åtgärd

Pedagogerna ska alltid tänka på att hitta tillfällen och utrymme till att prata om känsliga saker som skett under dagen utan att det pratas över huvudet på barnen. Likaså måste det finnas ett samarbete med hemmet för att barnen inte ska känna sig misslyckade.

Ansvarig

Pedagogerna i barngruppen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Värdesäkra barns förståelse

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling och funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

- Inga barn ska känna sig kränkta för att de inte förstår.

Aktiv åtgärder

Vi ska använda oss av verktyg och bildstöd för att förtydliga för barnen.

TAKK ska användas i större utsträckning.

Instruktioner som sker ska vara tydliga och korta. Det är även viktigt att återupprepa och förstärka instruktionerna.

Nya aktiviteter ska upprepas exempelvis sånger, sagor mm.

Vi ska placera barnet så de har ett bra utgångsläge till att förstå, exempelvis framför pedagog och inte vid sidan om.

Motivera åtgärd

Närvarande, engagerade, vägledande och lyhörda pedagoger ska säkra upp så att alla barn får goda möjligheter till att förstå instruktioner/aktiviteter.

Ansvarig

Pedagogerna i barngruppen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Namn

Bemötande pedagog-barn

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

- Inga barn ska bli kränkta av hur och på vilket sätt en tillrättavisning sker.

Aktiv åtgärder

Pedagogerna ska genom ett professionellt förhållningssätt anpassa tillsägelseerna efter varje enskilt barn. Det kan ibland även vara bra att vänta med tillrättavisningar.

Barnen ska våga be om hjälp och våga uttrycka sig utan att bli ifrågasatt.

Barn som kan få stämpel på sig att alltid vara det busiga barnet behöver få mycket positiv feedback.

Vi ska ta barnet till oss när vi pratar med det för att skapa en förståelse.

Motivera åtgärd

Det finns tillfällen då vissa barn får stämpeln på sig att vara det busiga barnet trots att det inte ens varit på förskolan den uttalade dagen. Här ska vi vara självkritiska kring hur vi säger till barnen och inta ett vägledande förhållningssätt.

Ansvarig

Pedagogerna i barngruppen.

Datum när det ska vara klart

2019-09-01

Rutiner för akuta situationer

Riktlinjer

Vi tar aktivt avstånd från och motverkar alla former av diskriminering, trakasserier och kränkningar. Vi visar respekt för den enskilda individen och utgår från ett demokratiskt förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Samtliga pedagoger ska i alla relationer och situationer vara goda förebilder. Förhållningssättet ska präglade och genomsyra verksamheten i enlighet med förskolans värdegrund och uppdrag i läroplanen Lpfö 98 rev.2016.

Det är av största vikt att alla som arbetar på förskolan tar signaler om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på största allvar och skyndsamt reagerar och agerar. Det råder en utredningsskyldighet så fort informationen kommer till vår kännedom. Detta oavsett var informationen har sitt ursprung. En utredning fokuserar på vad som har hänt, på analysen av händelsen samt på planeringen av lämpliga stödinsatser. Utredningen omfattar både det barn som kan ha blivit kränkt och det eller de barn som har kränkts.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Pedagogerna upptäcker genom att:

- vara närvarande
- uppmärksamma förändringar i barns beteende
- observera barnen
- lyssna på barnen
- ta barnen på allvar
- intervjua barnen
- sammanställa enkätsvar från vårdnadshavare
- underhålla en daglig kontakt med vårdnadshavare

Pedagoger som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

Barngruppens pedagoger eller den pedagog som vårdnadshavare känner mest förtroende för. Kontaktperson är förskolechef.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Pedagogerna utreder genom att:

- samtala med barnet/barnen och ställa frågor:
  - Hur kände du?
  - Hur tänkte du?
  - Hur tror du att din kompis kände sig?
  - Kunde du ha gjort på något annat sätt?
- samtala med alla berörda såväl barn som vuxna
- analysera orsaken
- visa vilket beteende som är acceptabelt respektive oacceptabelt
- ha en nära relation med vårdnadshavare vilken kännetecknas av respekt och tillit
- vid behov ta råd och stöd av förskoleteamet

Pedagogerna åtgärdar genom att:

- bryta den akuta situationen
- reagera och agera på trakasserier och kränkande behandling
- samtala med de inblandade barnen
- underrätta förskolechef
- samtala med vårdnadshavare

Vid behov kan ett möte mellan berörd pedagog, vårdnadshavare och förskolechef vara av vikt. Likaså kan det vara nödvändigt att ta hjälp utifrån exempelvis förskole teamet.

Förskolechefens ansvar

Förskolechefens ansvarar för att en anmälan skyndsamt görs till huvudman.

Förskolechefen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier eller kränkningarna och vidta åtgärder för att få kränkningarna att upphöra samt förhindra att det sker i framtiden.

Utredningens omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall. Den drabbades upplevelser av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Ibland kan det vara tillräckligt att genom några få frågor få händelsen klarlagd. En sådan enkel utredning kan dock bara anses tillräcklig om händelsen varit bagatellartad och situationen därefter är uppklarad. I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och omfatta flera barn, pedagoger och vårdnadshavare. Utredningen bör omfatta både den som utfört kränkningen och den som blivit utsatt. Utredningen ska dokumenteras, så att effekterna går att följa upp.

Utredningen ska ge svar på vad som inträffat och innehålla en analys av anledningarna till att det inträffade. Syftet med utredningen är att den ska ge så mycket information och kunskap om situationen att förskolan kan bedöma vilka åtgärder som ska sättas in för att få den kränkande behandlingen eller diskrimineringen att upphöra och förhindra att den fortsätter.

Förskolechefen ansvarar för utredningen och vilka åtgärder som vidtas grundas på denna.

Åtgärderna följs upp och utvärderas.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av pedagog

Barn som blir kränkta av en personal blir satt i en särskilt utsatt situation och händelsen betraktas som synnerligen allvarlig. Förskolechefen ansvarar för utredningen och vilka åtgärder som vidtas grundas på denna.

Tänkbara åtgärder är:

- varning (enligt LAS 30§)
- omplacering (enligt LAS 7§)
- uppsägning (enligt LAS 7§)
- avsked (enligt LAS 18§)

Åtgärderna följs upp och utvärderas.

Rutiner för uppföljning

Vilka åtgärder vi vidtar grundas på den enskilda utredning som gjorts. Åtgärderna riktas både till pedagog eller de barn som har utövat trakasserier eller kränkningen och det barn som blivit utsatt.

Tänkbara åtgärder är:

- återkommande samtal med pedagog/ barn och/eller vårdnadshavare
- observationer
- översyn av struktur, förhållningssätt och grundverksamheten

Åtgärderna följs upp och utvärderas.

Rutiner för dokumentation

Pedagogerna dokumenterar genom att:

- skriva tillbudsanmälan
- skapa handlingsplaner

Ansvarsfördelning

Vi som arbetar på förskolan reagerar och agerar på trakasserier och kränkande behandling.

- Pedagoger anmäler till förskolechef.
- Förskolechef anmäler till huvudman.
- Pedagog i barngruppen samtalar med de inblandade barnen.
- Berörd pedagog samtalar med vårdnadshavare.

Vid behov kan ett möte mellan berörd pedagog, vårdnadshavare och förskolechef vara av vikt. Likaså kan det vara nödvändigt att ta hjälp utifrån exempelvis förskole teamet. Förskole teamet består av specialpedagoger, logoped och psykolog vilka ger handledning när barn behöver extra stöd i förskolan.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Pedagoger måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Pedagoger får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Vårdnadshavarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar pedagogerna varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]

- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och pedagogerna har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans vårdnadshavare som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. (trakasserier)